

Guía Docente				
Datos Identificativos				2019/20
Asignatura (*)	Atención Temperá e Discapacidade Infantil		Código	653862216
Titulación	Mestrado Universitario en Asistencia e Investigación Sanitaria (plan 2012)			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuadrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias Biomédicas, Medicina e FisioterapiaFisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas			
Coordinación	Montoto Marqués, Antonio	Correo electrónico	antonio.montoto@udc.es	
Profesorado	Montoto Marqués, Antonio	Correo electrónico	antonio.montoto@udc.es	
	Rodríguez Sotillo, Antonio		antonio.rodriguez.sotillo@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O estudo de esta materia proporciona a comprensión sistemática dunha área de estudo e o dominio das habilidades e métodos de investigación relacionados coa atención temperá e rehabilitación infantil, así como o deseño de programas de rehabilitación infantil			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A3	Adquirir un sentido ético da investigación sanitaria.
A4	Obter un substrato teórico suficiente para comprender o entorno clínico de aplicación das técnicas de investigación.
A5	Adquirir o coñecemento da realidade investigadora nun ámbito concreto das ciencias da saúde.
B1	Capacidade para aplicar o método científico na planificación e o desenvolvemento da investigación sanitaria.
B2	Fluidez e propiedade na comunicación científica oral e escrita.
B3	Compromiso pola calidade do desenvolvemento da actividade investigadora.
B4	Capacidade de análise e de síntese.
B5	Habilidade para manexar distintas fontes de información.
B6	Capacidade para traballar de forma colaborativa en equipos multi e interdisciplinar.
B7	Capacidade de establecer unha relación de empatía cos suxeitos implicados no desenvolvemento da actividade investigadora.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Coñecer a comprensión sistemática dunha área de estudo e o dominio das habilidades e métodos de investigación relacionados coa atención temperá e rehabilitación infantil.	AI4	BM1	CM8
	AI5		
Concebir, deseñar, poñer en práctica e adoptar un proceso substancial de investigación con seriedade académica.	AI3	BM1	CM8
	AI5	BM3	
Fomentar en contextos académicos e profesionais o avance tecnolóxico, social ou cultural de atención integral dos nenos.	AI3	BM6	CM4
		BM7	
Analizar as diferentes alteracións ou enfermidades que provocan discapacidade na infancia.	AI4	BM4	CM7
Valorar a súa incidencia no desenvolvemento persoal e funcional do neno e no seu entorno familiar e escolar.	AI5	BM6	CM6
		BM7	

Deseñar programas de rehabilitación infantil en casos concretos a partir da situación e do pronóstico funcional.	AI4	BM1 BM5	
Coñecer os principais tratamentos existentes actualmente e a súa aplicación na rehabilitación infantil.	AI4	BM2 BM5	CM6
Intercambiar información sobre o desenvolvemento da atención temperá e a rehabilitación infantil en España.	AI5	BM1 BM6	CM4 CM8

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1: INFANCIA E DISCAPACIDADE	-Apuntes históricos. -Concepto de infancia e discapacidade. -Discapacidade e dereitos da infancia. -Epidemioloxía e factores asociados á discapacidade na infancia. -Implicacións da discapacidade infantil para a familia.
TEMA 2: ATENCIÓN TEMPERÁ	-Concepto de Atención Temperá. -Fundamentos e obxectivos. -Indicacións da Atención Temperá. -Equipo multidisciplinar e Atención Temperá. -Papel da familia
TEMA 3: DESARROLLO NEUROBIOLÓXICO DO CEREBRO	-Desarrollo psicomotor nos primeiros anos de vida -Prematuridade
TEMA 4: ESTIMULACIÓN PRECOZ	-Concepto. -Programas E recursos terapéuticos de estimulación precoz.
TEMA 5: PARALISIS CEREBRAL INFANTIL	-Concepto e epidemioloxía -Fisopatoloxía e clasificación -Formas clínicas -Escala de avaliación -Pronóstico -Opcións terapéuticas -Intervención específica da Terapia Ocupacional
TEMA 6: ATENCIÓN INTEGRAL Ó NENO CON MIELOMENINGOCELE	
SEMINARIO	-Casos prácticos: presentación de casos clínicos: prematuridade: deseño de programas de Estimulación precoz e Atención Temperá

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A4 C4 C6	11	22	33
Seminario	A5 B1 B4 B7	7	14	21
Prácticas clínicas	A3 B6 B3 C7	4	8	12
Proba obxectiva	A4 B2	2	0	2
Estudo de casos	B2 B5 C8	2	4	6
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición

Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóese reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.
Seminario	Actividades que se levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativos, que partan dos saberes previos do alumna
Prácticas clínicas	Estadías prácticas nun Servizo de Rehabilitación infantil para familiarizarse coas técnicas de estimulación precoz e atención temperá
Proba obxectiva	Realizarase unha proba escrita que consistirá no estudo dun caso clínico sobre o que se farán cuestións relativas a teoría explicada nas sesións magistrais y nos seminarios, así como relativas o deseño dun programa de rehabilitación para o caso concreto
Estudo de casos	Metodoloxía onde o suxeito se enfronta ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de persoas, a través dun proceso de discusión. O alumno sitúase ante un problema concreto (caso), que lle describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Resolución de dúbidas relacionadas coas sesións maxistrais e outros aspectos da asignatura. A atención personalizada farase mediante tutorías personalizadas directas e virtuais a demanda, previa cita.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Seminario	A5 B1 B4 B7	Valorarase a asistencia e participación activa do alumno. Será obrigatoria a asistencia ao 80% das sesións maxistrais	10
Proba obxectiva	A4 B2	Realizarase unha proba escrita que consistirá no estudo dun caso clínico sobre o que se farán cuestións relativas a teoría explicada nas sesións magistrais y nos seminarios, así como relativas o deseño dun programa de rehabilitación para o caso concreto	70
Sesión maxistral	A4 C4 C6	Valorarase a asistencia e participación activa do alumno. Será obrigatoria a asistencia ao 80% das sesións maxistrais	20

Observacións avaliación

Sistemas e criterios de avaliación da aprendizaxe:

1.- Parte presencial (30%): valorarase a asistencia a sesións maxistrais e seminarios; para poder terse en conta será obrigatorio a asistencia ó 80% das sesións e seminarios.

2.-Proba obxectiva: consistirá nunha proba escrita que versará sobre o estudo dun caso clínico, sobre o que se farán cuestións relativas a teoría explicada nas sesións maxistrais e seminarios, así como relativas o reseño din programa de rehabilitación para o caso concreto. Para poder superar a asignatura o alumno deberá superar dita proba a lo menos con un 50% do seu valor (non se poderá facer media co apartado anterior se non se supera a proba obxectiva)

En caso de non poder realizar dita proba, o alumno deberá presentar para superar a asignatura un traballo tutelado que versará sobre os contidos da asignatura

Fontes de información

Bibliografía básica

Le Metayer M. Reeduación cerebromotriz del niño pequeño. Educación Terapeutica. M. Barcelona: Masson; 2000. Gassier J. Manual del desarrollo psicomotor del niño. Barcelona: Masson; 1990. Bobath K. Base neurofisiológica para el tratamiento de la Parálisis Cerebral. Panamericana; 1982. Vojta V. Alteraciones motoras cerebrales infantiles. A Coruña: Atam-Paideia; 1991. Pueschel SM. Síndrome de Down. Problemática biomédica. Barcelona: Masson-Salvat; 1993. Cunningham C. El Síndrome de Down. Una introducción para padres. Paidós, 1999. Kumin L. ¿Cómo favorecer las habilidades comunicativas de los niños con Síndrome Down?. Paidós; 1997. Springer Sp. Cerebro izquierdo Cerebro derecho. Gedisa; 1994. Cobos Álvarez. El desarrollo psicomotor y sus alteraciones. Pirámide, 1995. Hernández FJ. Torpeza motriz. EUB; 1995. Barkley RA. Niños hiperactivos. ¿Cómo comprender y atender sus necesidades especiales?. Paidós; 1999. Moreno García I. Hiperactividad. Pirámide; 1998. Arnaiz Sánchez P. Evolución y contexto de la práctica psicomotriz. Amarúa ediciones; 1991. Domingo Calco Q. Psicomotricidad. Una propuesta de actividades lúdicas para el desarrollo. Seco Olea; 1990. Taylor EA. El Niño Hiperactivo. Martínez Roca; 1990. Trombly C. Terapia Ocupacional para enfermos incapacitados físicamente. México: Prensa Médica Mexicana; 2001. Ruiz Estremera. Niños de riesgo. Programas de Atención Temprana. Norma Capitel; 2004. Porres E. Tocame mamá. Edad; 2000. Dolto F. Las etapas de la infancia. Paidós; 2000. Cairo Antelo FJ. Avances en la atención al niño con discapacidad. A Coruña: Unidad de Rehabilitación Infantil y Atención Temprana; 1999. Rochet Morata PH. El mundo del bebé. Serie Bruner; 2004. Toldedo González M. La escuela ordinaria ante el niño con necesidades especiales. Santillana; 1999. Gallardo Jáuregui MV. Discapacidad motórica. Aspectos psicoevolutivos y educativos. Aljibe; 1994. Ruiz Pérez LM. Desarrollo Motor y Actividades Físicas. Gymnos Editorial; 1987. Turner A, Foster M, Johnson S E. Terapia Ocupacional y Disfunción Física: Principios, Técnicas y Práctica. Madrid: Elsevier España; 2003. Sánchez I., Ferrero A., Aguilar J.J., Climent J.M., Conejero J.A., Flórez M.T., Peña A., Zambudio R. (2006). Manual SERMEF de Rehabilitación y Medicina Física. Madrid: Panamericana Miranda Mayordomo JL. Rehabilitación Médica. Madrid: Aula Médica; 2004. Frontera WR, Gans BM; Walsh NE, Robinson LR. Delisa's Physical Medicine and Rehabilitation: Principles and Practice. Lippincott Williams & Wilkins. Philadelphia 2010.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

1.- No caso no que o alumno non se presentase a proba obxectiva e optase por facer un traballo tutelado, Para axudar a conseguir un entorno inmediato sustentable e cumprir cos obxectivos estratéxicos 1 e 2 do "III Plan de Acción do Programa Green Campus FCS (2018-2020)" os traballos documentais que se realicen nesta materia:a.- Maioritariamente solicitaranse en formato virtual e soporte informático. b.- De realizarse en papel: - Non se empregarán plásticos. - Realizaranse impresións a dobre cara. - Empregarase papel reciclado. - Evitarase a realización de borradores.2.-RECOMENDACIONES POSIBLE PLAXIO DE TRABALLOSCaso de detectar fraude, copia ou plaxio na redacción do traballo da materia, implicará un suspenso na oportunidade de avaliación afectada (0,0) e remisión directa á oportunidade seguinte. Dita actitude comunicárase á Comisión Académica e ao resto de profesores do título. En caso de que se reitere a irregularidade nunha 2ª avaliación, a Comisión poderá solicitar ao Reitor a expulsión temporal ou perpetua do/a alumno/a do título cursado.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías